

Zrovna od čepu! Jen přiňni ret aneb nastav skleničku — jako křišťál čistý ten mok. A ta místnost! Sloup vedle sloupu a jeden jako druhý štíhlý, vysoký, a což ty jejich hlavice! Táhne to jimi, šumí, tu mírně a tiše jako tajemné šepotání, tu zas to zahučí... My se skleničkou v ruce hledíme do výše těch sloupů, kde zeleným haluzí krovem zlatý paprsek se prokrádá a tu v koruně, tu na pni se mihne, stále se chvěje a unikaje stínu, jenž bez oddechu jej lapati se zdá.

Zrovna od čepu! Prýští z temných hlubin lesem porostlého boku Haltravy; a ten čep, čistý žlábek korábový, který ruka dřevařova sdělala k pohodlí všem, kdož unaveni jsouce tu se zastavují, a ten mok — studená voda čisté studánky.

Kdo sem přijde, ten v té šenkovně se zastaví a prodlí. Setrval by tu hodně dlouho, zvláště ten, kdo nedbá, že „voda hřichy myla“ a tvrdí, že „ve vodě zdar“.

Koberec kolem studánky, hebký trávník, kol sloupoří štíhlých a mocných jedlí a smrků, a nad hlavami ta mile jemná a zase hlučná hudba větérků a větrů.

Byli jsme na holém a kamenitém vrcholu Haltravy. Cesta tam nás unavila, a tak, vracejíce se, neodolali jsme v nadám studánky a její okolí. Jsme v hustém lese pod vrcholem Haltravy, kteráž jest severnější sousedka táhlého a lesnatého Čerchova, jemuž věru není se stydět za své sousedství.

Přes hodinu stoupali jsme na vrchol hory; cesta byla namáhava a obtížna, ale vrchol Haltravy se nám odměnil krásnou vyhlídkou. Pěkný kus Bavor jsme přehledli, krajinu hornatou a lesnatou a pak daleko do království českého jsme nazírali — samá lepota a krása!

Tam k severu v jemné mlze modrá se vrch a na něm zříceniny památného hradu Přimdy, v jehož tuhém vězení trpěl kníže Šoběslav; a k jihu — Šumava! Lesnaté hory,

vrch za vrchem a nad nimi v jemnou modravou clonu zahalená „Panino prsa“, jak Chodové říkají, Ostrý.

Jako tajemná, krásná pohádka před námi ten hornatý kraj, jehož zevnější krásy nás již z té dálky okouzlují. Až vnikneme do jeho lesů, údolí a k vodám! — Laskavý průvodce okazuje nám po kraji domažlickém, jmenuje všechny vesnice, v nichž bydlí potomci slovutných Chodů. Skoro všechny ty visky je vidět, jen jedna ukryla se nám za vrchem na dolinu — Stráž, domov „Karly“.

Uspokojeni jsme sestoupili, a tu nás studánka upoutala. V starém hradě vzpomíná člověk na duchy, strašidla a nebožtíky rytíře — v hustém lese na loupežníky a pašery. Přirozeno, že jsme tu — na hranicích — o těchto se rozhovořili.

Pomalou již budou zpívat píseň „o posledním štvaném jelenu“. Mnoho mění se na Šumavě, prales ztrácí se nám před očima a doba slavných pašerů a jejich poesie již ta tam. Jsou ještě podloudníci, ale — epigoni. Slavnější jich předkové jsou již jen v upomínce lidu živi a mnohá pověst o smělých a proslulých podloudnících krátí dlouhé večery v pošumavských hospůdkách.

Tam někdo mezi stromy se mihl — ženská; a již jdouc kolem pozdravuje. Na zádech má nevelká, dřevěná nosítka, podobná těm, jaká mívají na vsích sklenářové.

„Jde na dříví,“ vysvětluje soudruh, „divil bys se, jak mnoho dříví na malá ta nosítka naloží — až přes hlavu jí sahá ta hranice.“

„A s Haltravy dolů to snést a žena — perná to práce!“

„Tu v práci není rozdílu mezi ženou a mužem.“

Den se chýlí k poledni, dlužno se rozloučiti s tou naší milou hospůdkou. Vzdáváme díky tajemné a neviditelné víle, chránitelce té čisté studánky, a občerstvení jsouce, borem s Haltravy kráčíme.

„Bůh pomozí! V noci za bouře, aby tu kdo bloudil! Toť as velebné i strašné, kdy vichr těmi lesy se rozletne.“

„Ano, bývá to za velké honby.“

Tázavě hledíme na svého průvodce.

„Ano, veliký, divoký hon duchů a všelikých tajemných zjevů. Chodové si o té divoké honbě v okolních lesích vypravují, aniž by to z knížek měli. Je také česká pověst o divokém lovcí.“

„Lenora — Svatební košile — Divoký lovec — a — ?“

„Teď dáme se jinou cestou, abychom Díly uviděli.“

Za chvíli lze pozorovat, že se les jasní a prořídlymi kmeny viděti několik chaloupek.

„To jsou Díly.“

Vesnička malá a chudá. Všecko kolem ticho, ani človíčka neviděti.

„Tak je téměř všude,“ vykládá soudruh, „ve všech pohorských vískách. V chalupách bychom toho času málo mužů našli. V každé jest jen žena s rodinou, neb sama a její strážce pes.“

„A muži?“

„Kdo zdrav a k práci schopen, odešel do Bavor na žně. V Krkonoších živí se lid tkalcovstvím — zde v zimě chodí do lesů a svážejí s hor na ‚samosnížkách‘ dříví. Ovšem práce to velmi namáhavá i nebezpečná, ale vydělají si tím slušnějšího platu nežli oni tkalci, kteří ve dne i dlouho do noci člunek na stavě pohánějí. Na jaře vzdělávají ten kousek rolíčka, co ho každý má. Koní nemají a tak se sami zapřahají, vespolek si pomáhajíce. Pak když v Bavořích žně nastanou, opouští domov svůj, aby jinde nějaký groš si vydělali. Žena malou domácnost obstará. Vycházejí v tlupách až o dvacíti mužích a každá z nich má svého náčelníka — vůdce, věkem zkušeného, který také něco německy prohoditi dovede. Čeští dělníci požívají v Bavořích dobrého jména. Jdou až za Dunaj, až k ‚Renspurku‘ — Řeznu. K podzimu se vracejí s čistým výdělkem, aby své hospodářstvíčko obstarali. Zima novou práci přináší. Lid je dělný a přičinlivý.“

Prošli jsme Díly a uviděli jsme jen stařenu sedící na prahu, ana své vňouče chovala.

Scházíme dolů. Před námi na dole městečko Klenč, dále Chodovo, Trhanovo a jiné chodské vesnice.

Krajina krásná a památná, lid bodrý, přičinlivý, jenž mnoho ještě z minulých časů zachoval. Řeč, zvyky, kroj — vše zajímavé.

Kdybychom měli básníka, jenž by nám jako Vincent Pól Polákům zazpíval „Píseň o zemi naší“, tu v krajině domažlické na své básnické pouti by se nejdéle pozdržel.

U klenčské fary s milým průvodcem se loučíme.

Se soudruhem kráčíme k hostinnému Trhanovu. Je po-

ledne, slunce praží. Na horách i na dole „tak tichúčko, tak ticho —“

Táhlý Čerchov a Haltrava tichy, zadumány.

Hledíme k silnici, která od Bavor po stráni dolů se vine, vedouc ku Klenčí. Tou cestou přijela „Karla“ s matkou svou z Němec, aby našla útulku ve Stráži...

Na těch stráních kolem rozlehal se mocně jako bouře zvučící chorál „Kdož jste boží bojovníci...“, v tom okolí zvučel lomoz a křik prchajících křižáků...

Ale tomu již dávno.

Teď tu „tak tichúčko, tak ticho“.